

**RESUM DE LES AL·LEGACIONS AL PROJECTE
D'URBANITZACIÓ DE LA PLAÇA
DR. SIMEÓ SELGA I UBACH (PUR 1501) DE LA
CANDIDATURA D'UNITAT POPULAR DE MANRESA.**

I. INTRODUCCIÓ

Per a introduir aquest document creiem imprescindible citar la publicació “**Planejament urbanístic, espais urbans i espais interiors des de la perspectiva de les dones**” d’Anna Bofill Levi, doctorada en arquitectura.

Els conceptes de seguretat o sensació de seguretat estan íntimament relacionats amb el concepte d’habitar, és a dir, habitar comporta, com una de les seves dimensions, la de sentir-se segur, tranquil, en un espai. Hi ha determinats llocs a la ciutat on es coneixen casos concrets d’agressions i que, per tant, les dones els eviten; aquesta és una por real a un espai concret. Però moltes vegades, i és el que més sovint succeeix, la por és difusa. Les dones eviten determinats espais o simplement limiten els moviments i els moments del dia o de la nit que en fan.

Per fer aquestes al·legacions, ens hem basat amb les estratègies de la guia publicada pel COL·LECTIU PUNT 6 “ENTORNS HABITABLES” publicat a https://issuu.com/punt6/docs/entorns_habitables_cat_final Aquestes línies estratègiques, s’estructuren en 6 característiques (senyalitzat, visible, vital, vigilat, equipat i comunitari) que ha de tenir l’espai per a ser segur des d’una perspectiva de gènere i que parteixen dels 6 principis elaborats per Anne Michaud a la “GUIDE D’AMÉNAGEMENT POUR UN ENVIRONNEMENT URBAN SÉCURITAIRE DE LA VILLE DE MONTRÉAL” dins del programa “FEMMES ET VILLES” del 2001.

II. DESENVOLUPAMENT

Pel que diu a la memòria, i el que podem veure a la documentació gràfica, aquest projecte limita a l'oest amb la tanca de l’institut Lluís de Peguera. La solució adoptada en aquest límit es fa mitjançant 3 talussos d’alçada 2’35m respecte el punt més baix de la plaça, i de 1’85m al punt mitjà de la plaça, amb una pendent perpendicular del 33% respecte la plaça fins al punt més alt i del 100% des del punt més alt fins al límit amb la tanca de l’institut Lluís de Peguera. Entre el talús i la tanca de l’institut Lluís de Peguera es generen tres espais. Aquests seran els objectes al·legats en aquests informe. I en conseqüència els tres talussos que els generen.

Els motius pels quals es generen aquests talussos, venen a donar resposta, segons s’entén de la memòria escrita, la creació d’un “taló de fons amb la intenció d’impedir l’aproximació al límit del ciutadà”.

En primer lloc, ens volem remetre a l’objectiu estratègic de la línia 4 sobre l’entorn vigilat de la guia “Entorns habitables” editat pel COL·LECTIU PUNT 6 4.2 *Dissenyar els edificis i els espais de forma que existeixi un vincle visual*. Una de les accions a dur a terme en aquest objectiu estratègic és el d’4.2.6 *Eliminació de murs cecs en els recorreguts dels carrers de la xarxa quotidiana que descriu evitant murs continus sense finestres ni altres usos com alguns ballats de parc, façanes d’edificis, etc... de forma que permetin veure les activitats que hi ha darrera*.

Pel que fa a aquest objectiu, el d’un entorn vigilat, el manual descriu com pot afavorir a la seguretat des de la perspectiva de gènere un entorn d’aquestes característiques de la següent manera: *La presència d’activitats i gent en els espais permet una vigilància informal que millora la percepció de seguretat de les persones al sentir-se cuidades entre si. La configuració física dels espais permet que hi hagi una connexió visual*. En aquest sentit, creiem que el què pretén el projecte, sense que sigui explícit a la memòria, és el de tapar una tanca que limita un pati d’institut amb l’espai públic. I en aquest sentit creiem que s’està fent el contrari del que indica aquest manual per a la creació d’entorns habitables amb perspectiva

de gènere. S'està construint un mur a través de tres talussos per evitar una visual amb una tanca semitransparent que dona a un espai de joc per a adolescents.

En segon lloc, tal com podem veure a les seccions del projecte podem veure com es generen uns espais morts entre els punts més alts dels talussos i la tanca de l'institut Lluís de Peguera. Creant uns racons i/o àrees amagades sense visibilitat que ens remet a l'acció descrita al punt 2.1.3 de l'objectiu específic per a 2.1 *Afavorir la visibilitat espacial*. Per tal d'eliminar qualsevol racó i/o àrea amagada, murs cecs o espais abandonats. Per segona vegada veiem com la creació d'aquests talussos, entra en contradicció a una de les indicacions d'aquest manual. L'actuació continua descrivint que en aquells espais on ja existeixin aquests racons, àrees amagades, murs cecs i/o espais abandonats, conclou que la millor manera per tal de no generar inseguretats, s'hi pot col·locar il·luminació de forma que sigui més visible, millorar les línies de visió o situant miralls a les cantonades.

En aquest sentit, podem veure en la distribució de les lluminàries de la plaça que aquestes es troben en el seu centre il·luminant a la zona de jocs infantils, a l'àrea d'esport saludable i a la part sud-est. Per tant creiem que també entra en contradicció amb l'actuació 2.1.2 *Il·luminació peatonal contínua distribuïda de forma homogènia sense obstacles*. Ja que podem percebre segons la distribució de les lluminàries que aquests racons no estaran, en cap cas il·luminats.

Pel que fa al l'objectiu d'un entorn visible, el COL·LECTIU PUNT 6 descriu com afavoreix a la seguretat la visibilitat. *Aquesta permet a través de la configuració física de l'espai que les persones poden visualitzar tots els elements i les persones que hi ha a l'entorn i localitzar possibles sortides en una situació de risc. A més, fa visible a les dones com a subjectes actius reconeixent els diversos papers que fan a la societat sense caure en estereotips de tractar-les com a objectes o víctimes.*

Així doncs, veiem en aquest punt que s'incompleixen dues de les recomanacions en la creació d'aquests talussos generant aquests espais morts.

En tercer lloc, volem remetre'ns a l'actuació 5.2.5 quan parla d'evitar zones d'acumulació de residus. Veiem com els espais generats per aquests talussos entre aquests i la tanca de l'institut Lluís de Peguera, tot i ser de difícil accés, no hi ha cap element que elimini la possibilitat de que hi vagin a parar elements residuals, tant des del pati de l'institut Lluís de Peguera com des de l'altra banda del talús per la part de la plaça Dr. Simeó Selga i Ubach. Per altra banda, la manca d'una bona accessibilitat en aquests racons, en dificulta el seu manteniment i neteja que encara es veu més dificultada si en aquests talussos s'utilitza com a *tapissat verd* l'espècie Hedera Helix que creix en fulles grans i tiges fortes on entremig és molt fàcil que s'acomulin diversos tipus de residus.

Per tant, els espais generats per aquests talussos i la tanca de l'institut Lluís de Peguera, són espais fàcils d'acabar acumulant residus i de difícil maneniment i neteja.

Així doncs, veiem com altra vegada s'entra en contradicció amb aquest manual.

Finalment, respecte l'entorn vital de la tercera línia estratègica plantejada a la guia "Entorns habitables", creiem que ara per ara no és quelcom que es pugui solucionar, però és una realitat que es dona a la ubicació d'aquesta plaça. Un dels seus objectius específics és el d'3.2 *Afavorir la simultانيتat i continuïtat d'usos i activitats* i una de les seves actuacions és l'3.2.2 *Espai de relació amb activitats simultànies i a diferents hores*.

Com ja hem dit, evidentment no demanarem que es planifiqui el barri per tal d'incentivar activitats simultànies i a diferents hores a les al·legacions d'aquest projecte d'urbanització de la plaça Dr. Simeó Selga i Ubach, ja que entenem que no procedeix.

De totes maneres, creiem important fer referència a l'article escrit per Rodó-de-Zárate, Maria (2015) "EL ACCESO DE LA JUVENTUD AL ESPACIO PÚBLICO EN MANRESA. UNA APROXIMACIÓN DESDE LAS

GEOGRAFÍAS FEMINISTAS DE LA INTERSECCIONALIDAD” Scripta Nova. Revista Electrónica de Geografía y Ciencias Sociales. vol. XIX, nº 504 <http://www.ub.es/geocrit/sn/sn-504.pdf>. A l’apartat que parla de “La por com a limitació d’accés a la ciutat”. En un determinat moment parla de l’experiència d’una de les noies entrevistades que diu:

Cristina: Jo no em sento segura, sola pel carrer, a la nit. Sempre vaig amb les claus aquí, eh, me les fico així a la mà... I amb el mòbil a l'altra butxaca! Clar però és que no esperes... Jo el dia que anava pel passeig i tenia aquests quatre darrera, mirava a banda i banda un lloc on poder entrar, on hi hagués gent. Hauria desitjat un bar o un Ateneu o...

I seguidament, l’autora de l’article fa el següent anàlisi:

Como se puede ver en las citas, la percepción del miedo va acompañada del desarrollo de determinadas capacidades que pueden evitar agresiones. Llevar las llaves en la mano, responder con contundencia o conocer el espacio en el que se mueven son herramientas que les dan seguridad. Otras estrategias de gestión espacial del miedo tienen que ver, por ejemplo, con la percepción que caminar hacia un lugar con facilidad para abrir la puerta reduce el miedo, en relación con lugares que precisan de llaves que pueden ser difíciles de encontrar o de usar en un momento de tensión. Como relató Cristina, ir en dirección al bar le da menos sensación de miedo que ir hacia casa. En este caso, la rigidez de la separación entre lo público y lo privado es un factor determinante para su bienestar en la calle. Es decir, la separación física rígida entre espacios aumenta su sensación de miedo, mientras que los lugares dónde la separación es menor (porque la puerta está abierta o es fácil de abrir) disminuyen esta sensación. Junto con este ejemplo,

Entenem que en aquest sentit, el fet de què al passeig, a la zona on s’ubica la plaça objecte del projecte que s’al·lega, no hi hagi usos de pública concurrència a la nit, genera més sensació de por que en d’altres espais. Per tant, entenem que al no poder donar resposta a la simultaneïtat d’usos i a diferents hores (sobretot a diferents hores, concretament a la nit), és important que generem espais el màxim segurs en aquelles ubicacions que ja de per sí la sensació de seguretat pot ser baixa, com es descriu en aquest cas a l’article exposat.

Com hem vist, aquest projecte té un element que entra en total contradicció amb les estratègies a seguir per tal d’adoptar un urbanisme amb perspectiva de gènere. tot i així volem afegir que una de les coses molt positives d’aquest, i que entra totalment en coherència amb la perspectiva de gènere en l’urbanisme és el procés participatiu que s’ha dut a terme per al disseny d’aquesta plaça. Però això, creiem que no és suficient, veient els punts d’inseguretat que una part del projecte genera. En aquest sentit, i remetent-nos a l’estratègia sobre l’entorn vigilat l’objectiu de la qual és poder sortir d’una situació insegura i obtenir ajuda perquè hi ha persones aprop, si les altres estratègies no es compleixen, veiem que es pot generar inseguretat tal com explica l’Ariadna Cucurella Grifé en el seu article sobre “LA PERSPECTIVA DE GÈNERE EN EL DISSENY I L’ÚS D’ESPais PÚBLICS URBANS: EL CAS DEL PARC DELS COLORS DE MOLLET DEL VALLÈS (BARCELONA)” <https://ddd.uab.cat/pub/dag/02121573n49/02121573n49p119.pdf> quan diu: *certament, en el Parc, hi queden zones força fosques i, malgrat que hi ha vigilància de nit, una bona colla de dones i d’immigrants descarten passar-hi al·legant que s’hi senten insegurs o tenen por. En aquest sentit, el Parc és, per a aquestes persones i en determinats moments, un lloc d’inseguretat que volen evitar, bàsicament per l’ús que en fan d’altres i per les relacions de poder que s’amaguen entre els col·lectius. La il·luminació pot incidir en el debilitament d’aquestes relacions de poder i en la inclusió d’aquests col·lectius marginals. Aquest sentiment de por, molt generalitzat entre les dones, no és present en els homes autòctons, malgrat que també*

n'apreciïn l'escassa llum.

Finalment i per no quedar-nos només amb el manual del COL·LECTIU PUNT 6 volem fer referència també al “SET PER A INTRODUIR LA PERSPECTIVA DE GÈNERE EN EL PROCÉS URBA” publicat per la Generalitat de València http://www.habitatge.gva.es/documents/20558636/0/SET_vlc_link.pdf/9dddafa0e-58af-461c-aec6-bd616507502b

Aquest set, té diferents apartats, el segon parla de la percepció de seguretat, on un dels exemples d'actuacions és el de *disminució de racons, carrerons sense eixida, escales, túnels, per assegurar sempre una bona visibilitat. Ampliar camps de visió, per exemple, a través d'espills, incloure eixides o camins alternatius o fer coincidir en alguns punts part del transport rodat amb vies de vianants.*

III. CONCUSIONS I DEMANDES

El principal motiu d'aquestes al·legacions és explícit en el punt anterior. Així doncs, per tal d'adoptar una perspectiva de gènere en el projecte que es presenta, la primera demanda d'aquestes al·legacions és que s'eliminin els talussos que es preveuen, o que aquests tinguin una alçada inferior al d'una persona ajupida, que segons la publicació l'any 1995 del llibre “ARTE DE PROYECTAR EN ARQUITECTURA” escrit per Ernst Neufert, aquesta és de 0'857m.

En cas que les nostres al·legacions no siguin suficientment convincents, sí que demanaríem que, tal i com s'ha dit en diverses ocasions per part de l'actual equip de govern al plenari d'aquesta ciutat, de la voluntat ferma de d'adoptar polítiques amb perspectiva de gènere, es dugui a terme una **AUDITORIA DE GÈNERE** en el projecte objecte d'aquestes al·legacions.

En segon lloc, voldríem posar de manifest, que creiem que un talús amb una pendent del 100%, tal com es planteja en el projecte objecte d'aquestes al·legacions, és difícil que compleixi de forma indirecta amb els requisits de seguretat d'utilització i accessibilitat del CODI TÈCNIC DE L'EDIFICACIÓ. Si bé és cert que no hi ha cap cas semblant al que podem veure en aquests talussos al CTE, podem assimilar diferents conceptes. En aquest sentit, en el seu apartat sobre la seguretat davant el risc de caigudes, quan parla dels desnivells exigeix que front un desnivell de més de 0'55m cal una barana de 0'90m. En aquest sentit, evidentment dibuixa un desnivell a 90° i no amb pendent. En el cas que se'ns presenta, veiem com aquest desnivell no és de 0'55m, sinó que és un desnivell de 2'18m des del punt més alt al punt més baix amb una pendent del 72%, que arriba a ser del 100% en un recorregut de 1'60m. En aquest sentit, tot i no entrar directament en contradicció als casos concrets descrits pel CODI TÈCNIC DE L'EDIFICACIÓ, si que veiem cert perill de caiguda en aquests punts entenent que al final hi haurà l'impacte amb la tanca de l'institut. Entenem que la intenció és que ningú arribi a caminar per aquests espais, però mai es podrà impedir que ningú s'hi acosti tal com el projecte està plantejat.

En tercer lloc, i per donar compliment a la moció aprovada a l'octubre de 2016 per una jardineria ecològica. Creiem que l'espècie Hedera Helix no és l'adequada per a poder complir els acords d'aquesta moció per les seves necessitats d'ombra, humitat i aigua per al seu creixement de forma sana. Creiem que la nostra ciutat ja ha tingut l'experiència de què aquesta és una espècie amb dificultats per créixer en zones no ombríboles sense contar amb un accés de reg.